

NORGES HØYESTERETT

Den 6. mars 2014 avsa Høyesterett dom i

HR-2014-00470-A, (sak nr. 2013/2279), straffesak, anke over dom,

A (advokat Sveinung Eliassen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Tore Kulstad)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Bårdsen**: Saken gjelder inndragning av en varebil som ble benyttet ved et grovt tyveri.
- (2) Ved Dalane tingretts dom 3. juni 2013 ble A, som er rumensk statsborger uten fast bopel i Norge, funnet skyldig i å ha stjålet 600 meter kobberledning, jf. straffeloven § 257, jf. § 258. Ledningen tilhørte Dalane Energi IKS og hadde en verdi på knapt 20 000 kroner. A begikk det grove tyveriet sammen med to andre. Fra et åpent og ubevoktet anleggsområde lastet de kveiler med kobberledning inn i en varebil som A disponerte. Eieren av bilen, den rumenske statsborgeren B, var på dette tidspunktet bortvist fra Norge på grunn av vinningskriminalitet, blant annet et tyveri hvor den samme varebilen var brukt til transport at tyvegods.
- (3) Tingretten fastsatte straffen for A til fengsel i 60 dager, den ila ham et erstatningsansvar overfor Dalane Energi IKS på 10 000 kroner, og den besluttet inndragning av varebilen – en rumensk-registrert Mercedes Vito med kjennemerke -----. Eieren var gjennom rumenske myndigheter forsøkt varslet om at inndragningskravet ville bli tatt med i saken mot A, jf. straffeloven § 37c første ledd tredje punktum.

- (4) A anket inndragningsavgjørelsen. Han gjorde gjeldende at inndragning var uforholdsmessig, ut fra forholdet mellom bilens verdi og verdien på kobberledningen som var stjålet. Etter skriftlig behandling forkastet Gulating lagmannsrett anken ved dom 9. september 2013.
- (5) A har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett.
- (6) *Jeg er kommet til at anket må forkastes.*
- (7) For Høyesterett er spørsmålet utelukkende om det etter straffeloven § 35 andre ledd, jf. første ledd, bør skje inndragning av varebilen. Øvrige materielle og prosessuelle tema som saken kunne foranledige, lar jeg ligge.
- (8) Da Høyesteretts ankeutvalg ga samtykke til ankebehandling ble det – i tråd med tingrettens- og lagmannsrettens bevisvurdering, som partene på dette tidspunktet ikke hadde stilt spørsmål ved – forutsatt at varebilens verdi var i underkant av 100 000 kroner, mens tyvegodsset var verd snaut 20 000 kroner. Høyesteretts dom kunne derfor bidra til en klargjøring av hva som ligger i at inndragning ikke må være uforholdsmessig, jf. Rt. 2007 side 680 avsnitt 12, hvor det er sagt at "det klart må vere ei grense der inndraging står i mishøve til brotsverket". Kort tid før ankeforhandlingen la imidlertid aktor frem en ny takst, som – dersom den legges fullt ut til grunn – innebærer at varebilen må betraktes som verdiløs.
- (9) Høyesterett kan prøve verdivurderingen i forbindelse med anke over inndragningskrav, blant annet knyttet til spørsmålet om et inndragningsansvar er uforholdsmessig. Skulle det vise seg at de tidligere instansers verdsettelse er blitt opplagt misvisende på et vesentlig punkt, må det etter mitt syn være riktig av Høyesterett å fravike denne, så langt det har vært anledning til kontradiksjon og det foreligger et tilstrekkelig avklart avgjørelsesgrunnlag. Målestokken vil regulært, men neppe unntaksfritt, være den lovlige verdien gjenstanden har i Norge. Jeg antar at verdivurdering av gjenstander i inndragningssaker vanligvis vil måtte bli nokså sjablonmessig og formålsorientert.
- (10) Det må for Høyesterett anses brakt på det rene at varebilen i 2013 hadde en vesentlig lavere verdi enn den som er lagt til grunn av tingretten og lagmannsretten. I den opprinnelige taksten ble det ikke tatt hensyn til at bilen hadde betydelige mangler og feil. Man så heller ikke hen til innførselsavgiften, slik som forutsatt i Rt. 2007 side 680 avsnitt 8. Jeg utelukker ikke at aktor har rett i at varebilen i realiteten er så godt som verdiløs. Det kan i hvert fall trygt legges til grunn at vi er mer i nærheten av tyvegodssets verdi enn av verdianslaget i den opprinnelige taksten.
- (11) Straffeloven § 35 andre ledd, jf. første ledd, gir adgang til å inndra ting som har vært brukt ved en straffbar handling, slik tilfellet er for varebilen som A disponerte. Forutsetningen er at inndragning "finnes påkrevd av hensyn til formålet med den bestemmelse som setter straff for handlingen". Det skal foretas en avveining mellom hensynet til en effektiv håndheving av det aktuelle straffebudet og rimeligheten av inndragning.
- (12) Jeg finner det klart at inndragning bør foretas, og legger da særlig vekt på følgende:

- (13) På gjerningstiden hadde A oppholdt seg i Norge noen få måneder. Han hadde ikke noen ordinær jobb, men livnærte seg i noen grad ved svart arbeid. Han bodde alene i varebilen, uten fast adresse. Familien var igjen i Romania. Nettverket hans vet vi lite om. Men det er på det rene at han stod i forbindelse med andre utenlandske vinningskriminelle. Tyveriet ble gjennomført etter planlegging og rekognosering, av flere i fellesskap. Varebilen var et nødvendig redskap.
- (14) Jeg har ikke grunnlag for å karakterisere dette ene tyveriet som utslag av "mobil vinningskriminalitet" av det mer omfattende slaget som er omhandlet for eksempel i Rt. 2011 side 765, Rt. 2011 side 1210, Rt. 2012 side 705 og Rt. 2012 side 1458. Men jeg er enig med lagmannsretten når den i sin dom sier at forholdet har likhetstrekk med slik kriminalitet. Jeg er også enig med lagmannsretten i at det i denne sammenheng har interesse at varebilen hadde vært brukt i forbindelse med et annet tyveri, selv om A ikke var delaktig i dette.
- (15) Inndragning av kjøretøyet er etter mitt syn et sterkt ønskelig, og godt egnet, virkemiddel for bekjempelse av denne typen kriminalitet. Jeg tenker da både på de allmennpreventive virkningene, og at inndragning konkret begrenser det aktuelle kjøretøyets potensial som redskap for kriminalitet. Inndragning i dette tilfellet er verken urimelig eller uforholdsmessig.
- (16) Anken må etter dette forkastes.
- (17) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

(18)	Kst. dommer Sæbø:	Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
(19)	Dommer Falkanger:	Likeså.
(20)	Dommar Utgård:	Det same.
(21)	Dommer Gjølstad:	Likeså.
(22)	Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne	

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: